

DE

Nijdamstra

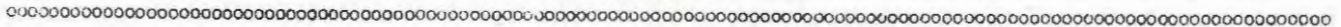
TYNCE

MAANDBLAD

VOOR DE GESLACHTEN NIJDAM
NIEUWDAM, VLEER en WYNIA.

ORGAAN VAN DE FAMILIEVERENIGING NIJDAMSTRA.

Voorzitter: T.Nijdam, Coornhertstraat 12, Leeuwarden. Secretaresse: Mevr. J. H. Nijdam-Nijholt, Robert Kochstraat 21, Leeuwarden.
Penningmeester: C. van der Schoot Azn., Leeuwarderweg 63, Sneek. Girorekening 3 0 6 9 3 t.n.v. de heer C. v. d. Schoot Azn.
Redactie: H. Tsj. Vleer, "de Swanneblom", de Krag, post 13bbnnc. Administratie: H. J. Kaptein, 2e Beukenlaan 6, Apeldoorn.

S N E L L E R D A N V E R W A C H T K O N W O R D E N

Op 15 Januari j.l. schreef ik het artikel over de watervloed van 1825. Daarin moest de vrees geuit worden, dat wij, ondanks onze uitstekende waterstaatkundigen, niet geheel veilig waren achter onze dijken, want buitengewone omstandigheden, bv. een ontduoing van Groenland, zouden het zeewater aanmerkelijk kunnen doen stijgen en een ramp veroorzaken. Voor zover wij weten heeft er nog geen noemenswaardige ontduoing van de gletschers op Groenland plaats gevonden en toch is in de nacht van 31 Januari op 1 Februari datgene gebeurd, wat menselijker wijze gesproken niemand kon verwachten.

De oorzaak van de ramp was gelegen in een buitengewone samenloop van omstandigheden, nl. een L.W. storm met springvloed (gelijk als in 1825 en 1916). Doch daarnaast getuigen talrijke persberichten en ook de rede van Minister Algera, dat de werkelijke oorzaak van de grote ramp dezelfde was als in 1825 en daarvoor, nl. dat de dijken op verschillende plaatsen slecht onderhouden waren, met andere woorden: de schildwacht was ingeslapen toen de vijand kwam.

Ondanks dat er ook ernstige fouten gemaakt zijn, zoals het niet te hulp snellen van Stavenisse toen de Burgemeester daarom vroeg, het niet beseffen van de omvang der ramp op Schouwen en Duiveland, het niet direct voldoende reageren op het verzoek van de Burgemeester van Den Hommel etc., kunnen wij niet anders dan respect hebben voor de duizen-

den die te hulp gesnelde zijn en met inzet van eigen leven de zich in nood bevindenden trachtten te redden. Prestaties van bovenmenselijk kunnen zijn door talrijke naamlozen gepresteerd. Helaas heeft het niet mogen verhoeden dat ong. 1500 mensen bij deze ramp om het leven kwamen en duizenden gezinnen in rouw gedompeld zijn, om van het leed der dieren maar niet te spreken en aan de materiële schade maar voorbij te gaan.

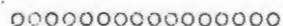
Ook op deze plaats willen wij één moment onze landgenoten gedenken, die omkwamen in de golven en ook hen, die thans verdreven van huis en hof met onzekere ogen de toekomst in blikken.

De dag van Nationale Rouw was een waardig sluitstuk van de nationale eenheid die wij in de week van 1-8 Februari mochten constateren. Toen, in de tijd van nood, vielen politieke en godsdienstige grenzen weg en hebben allen getuigd, dat wij als mensen toch vele banden hebben die ons binden. Ons volk is ondanks de verscheidenheid een eenheid, zoals ook wij als geslacht een eenheid vormen, die gebonden wordt door sterkere banden dan de vele die ons in het dagelijkse leven juist scheiden.

De les van het verleden was men en waren wij vergeten. Laat ons de les van het heden nimmer vergeten.

Moge met Gods hulp het leed verzacht worden, het herstel voortgang vinden en een nieuwe ramp voorkomen worden.

H. Tsj. V.

DE NALATENSCHAP VAN BOTE IDZES NIJDAM (1658-1717)

(vervolg van pag.8).

Silver en goud Idzert Botes volgens Scheidinge toebehorende

Een silver beker
 Drie silvere lepels
 Een Silver trouwkistie
 Dertien Silvere ducaton
 Twee Silvere Rijkdalers
 Een gouden kruisaat
 Een halve gouden ducaton
 Een gouden ducaat
 Drie gouden ringen
 Deze nevenstaande goederen Idzert Botes toebehorende sijn hem overhandight die de selve naa sulx tot hem heeft genomen.

Silverwerck.

Een silvere becker gemerckt
 D : A : A : H : W : C : J : A :
 Vier silvere loepels gemerckt H : C : G
 Twee dito gemerckt A : W :
 Twee dito gemerckt W : L : M : A :
 Een dito gemerckt J : C :
 Vier dito gemerckt B : I en S : J :
 Een silveren kroeske
 Een silver vingerhoed met S : J : gemerckt
 Een Ovallen geschulpte silveren kop
 Een silveren lepel waar vershot gedaan is gemerckt met B : A :

Gereede penningen.

Vier en vijftigh ducaton Golglus in specie 121 - 14 -
 Een halve ducaton 1 - 3 -
 Vijff Rijkdaler 8 - 26 -
 Drie halve Rijkdalers 2 - 19 -
 Seven Schipke Schellingen 1 - 14 -
 Sestien Cargis vier stvr. en 11 - 16 -
 8 penn aan seste halven 1 - -
 Een Goltgulden - - 6 -
 Drie dubbelties - - 1 -
 Een stuyver 148 - 16 -

Gemunt Goud

Een gouden ducaton 10 - 20 -
 Een dubbele pistool 12 - 24 -
 Een halve gouden ducaton 5 - 10 -
 Een ducaat 3 - 16 -
 32 - 14 -
 Twe gouden ringen.

Vastigheden raakende dese boedel in 't gemeen.

Een huisinge Schuire watermolen hovinge bomen en plantagie en vordere Meijers gerechtigkeit met de biermolen en bierrwiegen, bij w. Bote Idzes Nijdam met de doot verlaten op heden getaxeert door voornoemde Taxateurs op en ter somma van de Post
 De huisinge Schuire en wateremolen en vordere Meijerrecht exempt de hovinge bomen en plantagien is gewaardeert op 1479 -14 -
 De Hovinge bomen en plantagie naa de tegenwoordige stant op 138 -12 -
 Naa de eerste plantinge 46 - 7 -
 1525 - 21 -

De gerechte helfte van een pondm: landt leggende in de sathe onder de kloekslagh van den Dorpe Grouw Nijdamstra genaamt Noch de gerechte helfte van een halff pondm: in voornoemde sathe
 Noch een halff pondm: in voors. sathe
 Noch vierde halff pondm: en een einse bij w. Bote Idzes en Milte Clases staande echte angecoft in meergemelte sathe van Willem Sickes in dato den 28 April 1696 met Nr. 1.
 Noch vierde halff pondm. 1 einse in de selve Sathe gecoft bij de selve Echteluiden van Antie Douwes cum marito gesterckt volgens Coopb. van den 1 Meij 1699 met No. 2.
 Noch een pondm: vier einzen in de selve sathe bij de Selve Echteluiden angecoft van Lysbeth Meijnerts cum marito gesterckt cum. soc: volgens Coopbrief in dato den 19 April 1695 met No. 3.
 Noch seven pondenmaten en ongeveer twe einzen in de selve sate bij de voornoemde Echteluiden angecoft van Hiltie Pijters cum marito gesterckt, volgens Coopbrieff in dato den 21 April 1695 met No. 4.
 Noch een pondemate angecoft bij de selve Echteluiden en Seven einzen waar aff verscheidene Coopbrieven zijn, die geteekent sijn met No.5.
 Een sathe Landts onder Accrum bij Ate Anes gebruickt in coop bekomen van Juff. Palm

volgens Coopbrieff van de 26 July 1712, met No.6. sijnde groot in naam en faam seven en't negentigh pondm: bij gedachte Echteluiden aangecoft staende echte Een halve Sathe landts tot Deersum bij Ipe Ynses cum uxore als Huurders bewoont bij meergemelte Dote Idzes en Hiltie Clases aangecoft van Vrouw Tienk van Burmania volgens Coopb; in dato den 8 Meij 1697 met No.7 sijnde gedachte Sathe in't geheel groot naa naam ses en sestigh pondm.

Een vierde part van vier pondm: drie einsen gelegen tot Coutum bij Leeuwarden bij Jan Tierx tot Coutum gebruikt bij aangecoft door de selve Echteluiden van Johannes Taekes volgens Coopb. in dato den 6 October 1703 met No.8.

D:P: is voor geheel Eigen: van de ongeschr. vijfde helff pondte:

Een staat en Inventaris van wijlen Claas Goslinga cum uxore goederen van dato den 20 December 1707 waarinne de vastigheden van w. Hiltie Clases, Dote Idzes tweede vrouw geweest sijnde, opgeschreven staende dien namaels sal worden gequineert, en daer op gevolgte scheidinge van de voors. Boedel en resp. staet in dato den 20 Dec. 1709 (wordt vervolgd)

oooooooooooooooooooo

oo
B R I E V E N U I T C A N A D A .
oo

Kerstmis en Nieuwjaar zijn weer achter de rug en nu wil ik eens wat van die feestdagen en gebruiken hier vertellen. Er is veel dat ons hier vreemd aan doet, en dat is wel in de eerste plaats dat er met uitzondering van de katholieken geen dienst is in de kerken, niet op Kerstmis, wat hier maar één dag is, maar ook niet op Oudjaarsavond of Nieuwjaarsdag. En dat doet wel erg onwennig aan. In de namiddag van Zondag 21 December was er een dienst met zangkoor in de United Church en die avond en nacht in de Anglicaanse Kerk. De United Church was versierd met tapjten en 11 kleine boompjes op het platvorm. Er is geen preekstoel, de dominee zit tussentijds gewoon op een stoel tegen de muur. Hij vertelde een mooi kerstverhaal waar voor deze tijd een les in lag wat heel veel vergeten wordt en waar ik tot mijn schande nog nooit over nagedacht had, n.l. dat het rassenscheid niet goed is. Jezus was, zo zei hij, toch ook geen blanke geweest. Hij was aan, wat we in 't algemeen zeggen, een Arabier, dus bruin! In ieder geval een zuiderling. Daar hebben we

vroeger nooit zo bij stil gestaan, en ik denk van de meesten niet. Maar verder is Kerstmis hier gewoon wat bij ons Sinterklaas is.

Wat mij nog meer trof, was, wat hier gedaan wordt wanneer er een sterfgeval is. De kist is van een heel ander model dan wij gewoon zijn en vaak gekleurd. Maar peperduur! Als een kist minder dan \$ 150.- kost dan praten de mensen er over. De nabestaanden worden dan geacht niet veel voor de gestorvene over te hebben. Voor heel dure kisten wordt vaak door de gemeente bijbetaald.

Dan de overledene zelf. Die wordt heel mooi aangekleed, met kanten en linten. Vervolgens worden de haren gefrisoord, de lippen gevurfd (ook de mannen), wat rood op de wangen en dan flink in de poeder. Ik vind het vreselijk, maar het is hier gebruikelijk. Een begrafenis die in de kerk gehouden wordt (na de werkelijke begrafenis komt men niet weer bijeen en dus geen drinken en roken zoals bij ons) kost altijd nog een kleine \$ 1000.-. Dat wordt in guldens org. j. \$700.-. Reden waarom een ieder wel een levensverzekering moet sluiten. De zeer mooie grafstenen, die men hier overal ziet, zullen ook wel zeer duur zijn.

En wist U dat bv. openbare verkopeningen van huizen en farms ook in de kerk gehouden worden? Ook huwelijken worden in de kerk gesloten. Een burgerlijke stand is hier niet en geboorten worden niet aangegeven. Dopen wordt meestal in de week gedaan en niet op Zondag. In de United Church is Zondag's maar eenmaal dienst van 11 tot 12 uur. Zondagschool en Catechisatie worden niet door de dominee, maar door enige vrouwen gehouden. Dominee is wel leider van de Young People Club waar hij mee gaat kegelen, zwemmen, dansen of naar de film. Het is dus wel heel anders dan in Nederland.

Nu nog een praatje over het weer. Sinds 10 Dec., toen het 36 uur aaneen sneeuwde, zijn we in de winter. De eerste dagen was er geen vervoer. Onze enige bus was 4 uur te laat naar de States en kwam niet terug. Toen de wegen geploegd waren, werd het glad en op een goede morgen stonden er aan een weg van 30 mijl wel 100 auto's, allen gestrand. De meesten konden, na weer op de weg gebracht te zijn, zo weer rijden, sommigen moesten echter gesloopt worden. Maar nu is alles aangepast en gaat het verkeer weer vlot. Er zijn hier nog veel sleden. Een paards voor personen en grote sleden voor hout en graanvervoer. Maar het sneeuwt door. Zaterdagmiddag om 3 uur had mijn man nog met zijn zelf gemaakte sneeuwploug rondom het huis en de stal geploegd. Zaterdagavond gingen we weer tot aan de knieën er door en Zondagmorgen tot aan de middel. Maar dat kwam ook door het opwaaien. De kou valt best mee. Een paar weken na onze aankomst bevroor het gezicht van mijn man. Bij koud weer doet het nog steeds pijn. Maar die heel erge kou houdt nooit lang aan. In huis is het altijd warm. De zon heeft hier veel meer kracht dan in Holland. Zelfs bij vriezend weer lukt het sneeuwwater van de waranda. De dagen zijn hier ook niet zo kort als in Holland en dat is een voordeel.

Mansonville, 7 Januari 1953. Mrs. K. Hartstra-Jansma.

oo

DE WATERSNOOD VAN 1825 II.

In de nacht wakkende de Z.W. storm aan, bij een temperatuur van 7 à 8 graden. Tegen de ochtend werd het een krachtige Z.W. storm. In Haarlem daalde de barometer tot 743. In Workum tot 728 en in Oldenburg tot 712. In de middag ruimde de wind te Haarlem, van Z.W. naar W. en 's avonds naar N.W. Doch het typische verschijnsel was, dat telkens na het uitlopen van de wind deze weer kromp en in kracht toenam. De waarnemingen in Haarlem, dat ten zuiden van de stormkern lag, bevestigden, dat op die Donderdag 3 Februari boven Noord-Nederland een orkaan woedde en boven de Noordzee een krachtige orkaan, die het water naar de Friese eilanden stuwde en vervolgens door de zeegaten.

In de nacht van 3 op 4 Februari versterkten kleine depressies de hoofddepressie, waardoor deze stationair werd. De wind ruimde en kromp. Een overigens zeer zelden voorkomende weerstoestand. De barometer schommelde van 710 tot 730. In de morgen van 4 Februari was de stormwind W.N.W. en had toen reeds 36 uur geduurd. Hevige hagelbuien met felle donderslagen beheersten het weerbeeld en menige boer moest tot de conclusie komen, dat hij nog nimmer zulk weer had meegemaakt. Niet alleen hier, maar in geheel Zuid-Skandinavië en West-Duitsland heerste dit weer. België en Frankrijk ondervonden er weinig hinder van. In de loop van de middag van 4 Februari minderde de orkaan tot een storm. Doch het einde was nog niet gekomen. De gehele nacht van 4 op 5 Februari stormde het door, afgewisseld met hevige hagelbuien. Op 5 Februari was de wind nog stormachtig tussen W. en N.W. en het weer buiig. In de nacht van 5 op 6 Febr., Zondagmorgens ging de wind liggen. De barometer steeg tot 750 en de wind liep daarbij naar N.O. De temperatuur was toen om het vriespunt. Tachtig uren had de storm geraasd en de mens tot wanhoop gebracht. Dood en vernietiging waren er tussen Haarlem en Mecklenburg het gevolg van. Sedert mensenheugenis was het weer niet zo slecht geweest en had het zolang achterelkaar door gestormd.

SPRINGVLOED.

Haddenmeteorologisch alle factoren meegewerkt om een ramp van ongekende grootte tot stand te brengen, ook de maan werkte mee. Lammers, Vrijdag 4 Februari, des avonds, was het springvloed. In de avond van 3 Februari was het water reeds zodanig opgestuwd, dat de ebstand gelijk was met een gewone vloed. In de nacht van Donderdag op Vrijdag drong het water de Zuiderzee binnen door de N.W. wind. In Amsterdam werd Donderdagavonds reeds een stand gemeten van 3 c.M. hoger dan tijdens de vloed van 1776. Vrijdagmorgens werd de zee het hoogst. De vloed was tot 2.50 à 3 M. boven volle zee gestegen.

DE DOORBRAKEN.

Tussen 6 en 7 uur bezweek reeds de Bentsdijk ten Z. van Vollenhove. Even later die van de Barsbeek ten zuiden daarvan. Tussen 7 en 7.30 uur bezweek de dijk tussen Vollenhove en Blokzijl. Op dat ogenblik brak ook de dijk bij Blankenham door. Om 8 uur kwam er een gat in de Lindedijk. Om 8.30 uur stroomde de zee op 13 plaatsen tussen Schoterzijl en Lemmer het land binnen.

Om 11 uur was op twee plaatsen de dijk bij Zwartsluis en ook de Mastenbroeker zeedijk doorgebroken. Tussen Slijkburg en Zwartsluis waren er niet minder dan 22 doorbraken.

In Friesland was op twee plaatsen in Gaasterland de dijk doorgebroken. Bij Workum ook op twee plaatsen. In het Bildt en de Dongeradelen begaven de dijken het eveneens. Het Heitdiep trad buiten de oevers. De dijken aan de Eems- en Wezermonding begaven het ook. Om 12 uur brak de Elbe-dijk ten N. van Hamburg door. Op dat moment waren er in Overijssel 25 doorbraken. In Friesland 30, in Oost-Friesland 11 en verder in Duitsland 28. Doch ook de dijken bij Spakenburg, Durgerdam en elders begaven het. Het Waterland, de IJpolders en Marken stroomden onder. Het water stond voor Amersfoort, in Zwolle, in Meppel, in Heerenveen, in Sneek, voor Groningen, voor Winschoten en voor Bremen. In Harlingen had de vloed zo'n kracht, dat de straten wegspoelden en de

huizen ineenstortten. Men vreesde dat Stavoren, Hindelopen en Harlingen verwoest zouden worden, doch zover is het niet gekomen. De eilanden liepen ook gedeeltelijk onder water. Waar het zeewater niet kwam werd het zoetwater opgestuwd en steeds spoelde de zee meer water over het land.

VRESELIJKE TONNELN.

Intussen speelden zich overal afgrijselijke tonelen af. Nog in het donker van de ochtend werden de eerste huizen bij Blankenham en Slijkenburg meegesleurd. Mensen dreven op gedeelten van de daken, op boomstammen, zelfs op hooihopen weg. Die ren probeerden zich zwenkend te redden. Wegen werden overspoeld. Dreef men toevallig naar een boerderij, dan betekende dit behoud voor enige tijd, doch na uren storste ook dat huis in en dreef men verder, terwijl de golven de mensen nat spoelden, de sneeuw en hagel langs de gezichten striemde en donder en bliksem de lucht deden trillen.

In Echten (Lemsterland) hoorden de bewoners om 8 uur het water aankomen. Het enige vervoermiddel dat er was waren een aantal bokken (pruien). Enkele mensen vluchtten daarop. Anderen wilden eerst hun huisraad redden, dat zij toch niet meekonden nemen. Sommigen verkozen op de zolder te blijven, hetgeen hun ongeluk werd. De hoogzwangere Margjen Luitjens, de vrouw van Hendrik Huisman, lag in huis te bed. Zij werd daar uitgedreven, voordat haar man een bok had kunnen bemachtigen en voor het huis had kunnen brengen. Zij werd daarin gedragen en met nog 22 mensen dreven zij weg. Tusschen van de sneeuw, hagel en donder werd 's nachts om 11 uur het kind geboren. Geen kleding en geen doeken waren aanwezig. Het kind werd in een schort gewikkeld. Pas na twee dagen kwamen moeder en kind aan de veilige wal. Haar man heeft zich bijzonder onderscheiden. Na vrouw en kind in veiligheid te weten is hij met de bok weggevaren om de mensen te halen die hun toevlucht in de bomen hadden gevonden of ergens rondreven op hout of hooi.

Jantje Heines Boelhuus, de vrouw van Eg-

bert Koenderts Dijkstra uit Schoterzijl, zag achtereenvolgens haar moeder en twee kinderen van zes en twee en een half jaar verdrinken en redde zich zelf, doordat zij, gezeten op een hoop hooi, een stal in dreef, waar de koeien reeds tot de kop in het water stonden. Na twee dagen daar verkleumd gelegen te hebben, kwam de boer terug en vond haar.

Willem van der Werken uit Blankenham dreef drie dagen met zijn huisgezin (negen kinderen) op het Giethoornse meer op een stuk van een hooiberg.

Een boerenzoon uit Blankenham dreef 19 uren op een plok hooi, deels reeds onder water, na zijn vader, moeder, zes broers en zusters, op een plok hooi liggende, te hebben zien verdrinken.

Te Genemuiden lag de 82 jarige Roelofje Harms Visser, die bij haar zoon Harm Keppel inwoorde, in de legerstede op zolder. Op 3 Febr. meende men dat zij overleden was. 's Morgens verliet Harm de woning om zich te redden. De woning sloeg geheel uitelkaar. Op 5 Februari keerde de zoon terug en vond tussen de brokstukken zijn moeder en nog levend ! Zij vertelde dat zij doodsangsten had uitgestaan bij het instorten en dat op haar hulpgeroep niemand gekomen was

Palrijk zijn de verhalen. In Slijkenburg stond een huis tegen de dijk. Jan van der Linde, die daar met zijn gezin woonde, hoorde, terwijl zij nog in bed lagen (ze waren pas om 4 uur naar bed gegaan, omdat zij niet durfden vanwege de storm), een vreselijk geraas. Hij sprong zijn bed uit en wekte vrouw en kinderen. Op dat moment was zijn huis reeds ingesloten door de baren. De golven ondermijnden het huis en tenslotte dreef het om 3 uur 's middags weg in een wilde stroom. Hij en zijn vrouw met de kinderen hielden zich vast aan de balken, binten en schutten. Hij zag zijn gehele gezin verdrinken. Zelf ontkwam hij, doordat hij in het donker in boomtakken verward raakte. Vier dagen later vond men hem, geheel uitgeput.

Ook moet genoemd worden het moedige reddingswerk van schipper Kast de Boer die in Delfstrahuizen 60 mensen redde.

Het verticaal gestreepte geeft het gebied aan dat door het zee-water werd overstroomd; het horizontaal gestreepte het gebied dat onder zoet-water kwam te staan.

TWEE DERDE VAN NEDERLAND ONDER WATER.

Die morgen stroomde het water over de landen langs de Zuiderzee. Des avonds kwam het water reeds tot Heerenveen en Sneek. De volgende dag stroomden Utingeradeel, Rauwerderhem, Idaarderadeel, Leeuwarderadeel en de omgeving van Bolsward er onder. Op Zondag 6 Februari was het op de hierboven getekende kaart aangegevene gebied overstroomd. 400.000 mensen waren uit hun huizen verdreven of woonden tenidden van het water. Tientallen vonden de dood. 1000 gebouwen

werden vernield. Ruim 1500 huizen werden beschadigd. 5000 koeien, paarden en schapen kwamen om. De schade liep in de miljoenen guldens.

De ramp zou ongetwijfeld nog veel groter geweest zijn, wanneer er niet zoveel slaperdijken waren geweest. De Slachtedijk benoorden Bolsward hield bv. het water tegen. Ook in Holland waren er vele binnendijken die het water tegenhielden. Doch wat te zeggen van de tegenwoordige tijd, nu de meeste slaperdijken zijn opgeruimd? (wordt vervolgd)

UIT DE PERS IN DE 16^e EEUW.
1700.

- 9 . 9. Koning August van Polen staakt het beleg voor Riga.
- 6 . 10. Czaar Peter de Grote landt te Pernau en rukt op naar Narwa (Zweeds-Russische oorlog).
- 12. 10. De Staten van Friesland besluiten de huidige tijdrekening in te voeren. Men was toen reeds 12 dagen achter.....
- 1 . 11. Koning Karel II van Spanje overleden. Hertog Filips van Anjou volgt hem op.
- 7 . 11. Geheim verdrag tussen Frankrijk en Beieren gesloten. Beieren zou Zuid-Nederland verkrijgen.
- 16. 11. Koninkrijk Pruisen wordt ingesteld.
- 20. 11. Koning Karel van Zweden valt bij Narwa de Russen aan. De Russen verliezen 12.000 doden en 18.000 gewonden.

1701.

- 18. 1. Kurfurst Friedrich III van Brandenburg wordt Koning Friedrich I van Pruisen.
- 2. Samenkomst van Czaar Peter en Koning August II van Polen.
- 9 . 3. Geheim Frans-Beiers verdrag wordt openbaar.
- 3. Mobilisatie van het Keizerlijke Duitse leger. 20.000 man onder Lodewijk van Beieren naar de Rijn. 30.000 man onder Prins Eugen naar Italië. 20.000 man ter bescherming van de Erfstaten. De spanning neemt toe.
- 25. 4. Karst Saikes uit de Knijpe tot de galg veroordeeld wegens brandstichting in de gevangenis te Leeuwarden, waar hij met een tonder zijn hemd had aangestoken.
- 1 . 5. Brunswijk sluit een verdrag met Frankrijk en levert 12.000 soldaten.
- 25. 5. De Keizerlijke troepen gaan tot de aanval over.
- 5 . 6. Prins Eugen bezet de vlakte van Verona tot de Etsch.
- 7 . 7. Prins Eugen verslaat Maarschalk Catinat bij Carpi.
- 9 . 7. Het Hof van Friesland veroordeelt de tamboer Johan Beronds tot onthoofding omdat hij brand in de gevangenis had gesticht.
- 13. 8. Verbod aan de molenaars in Friesland om ook het beroep van jakker uit te oefenen.
- 1 . 9. Onderhandelingen tussen Nederland en Engeland met Frankrijk afgebroken. Maarschalk de Orglio begint een offensief dat uitloopt op een nederlaag. De Fransen verliezen 3000 à 4000 man.
- 7 . 9. Nederland, Oostenrijk en Engeland sluiten een vordrag dat tegen Spanje gericht is.
- 17/19. 10. Zuidelijk deel van Friesland door het zeewater overstroomd. Doorbraak van de Wauddyk.
- 25. 12. De Staten van Friesland verbieden om met paarden over de Leppedyk te rijden of er vee te laten grazen.
- 31. 12. Engeland bezit 184 oorlogschepen met 54.000 man.
- 9 . 1. De dorpsheerberg te Oosterlittens, bewoond door Antjo Tejus Wid. van Pybe Oudses, wordt voor 144 goudgulden verkocht aan Claas Baukes te Winsum.
- 1 . 2. Grote aanval van Prins Eugen op Crumana. Hoge Franse officieren gevangen genomen.

oooooooooooooooooooooooooooo

oo

o o o o o H E T F A M I L I E V E R B O N D . o o o o o

oo

Prof. Dr. Josef Müller uit Weenen schrijft in zijn werk "De man als echtgenoot", opgenomen in het standaardwerk "De Man en de Vrouw", Hollandse bewerking van Dr. B.C. Goudsmit en C.P.F. ter Huile, op blz. 205

Nog één begrip zou ik hier in herinnering willen brengen in een tijd, waarin reeds het gezinsleven los geworden is, en zelfs tot een probleem is geworden: het begrip van de familiegroep. Het is bekend, welk een nauwe band in het oude Griekenland en Rome de bloedbond, de gens, verbond, banden die niet alleen een familieraad schiepen in alle vragen, die de familie betroffen, maar ook een afzonderlijke godsdienstige verering der voorouders. In adellijke kringen is hier en daar tegenwoordig nog iets dergelijks bewaard gebleven. In de familiestaat China vindt men de familiegroepen nog in volle kracht. Daar zijn de 400 miljoen bewoners gescheiden in ongeveer 3000 families met de zelfde naam (die alleen de mannelijke verwanten, de agnaten omvatten). Deze hebben nog dikwijls een gemeenschappelijke huiselijke godsdienstige verering in de tempel der voorouders. In ieder geval heeft men bij hen periodieke bijeenkomsten, en de familieraad is een sterke, ook door de wet erkende macht, die zelfs verantwoordelijk is voor overtredingen zijner leden. Een oud gebruik is het, dat op de vijftiende dag van het nieuwe jaar alle familieleden samen het middagmaal gebruiken; plechtige godsdienstige ceremoniën op herinneringsdagen van uitstekende voorvaderen brengen de nakomelingen te zamen; aan arme bloedverwanten worden ondersteuning uitgereikt, en een gevreesde straf is de uitsluiting uit het familieverband, waarbij het individu geen wortel meer heeft in dat verband, en uit de lijst der voorvaderen wordt weggeschrapd. Welk een heilzame steun ook in onze dagen een zodanige familieband zou uitoefenen, is duidelijk. In dagen, nu de godsdienstige en zedelijke steunpunten in betekenis zijn verminderd, is een sterke corporatie wenselijk en terwijl tegenwoordig alles is georganiseerd, MOESTEN TOCH OOK DE FAMILIELEDEN ZICH ORGANISEREN !!

INGEZONDEN.

In hoeveel groepen men de mensen kan indelen is mij onbekend. Het lijkt me toe een begin zonder eind. Men raakt niet uitgepraat over rassen en standen - geschoold en ongeschoold - arm en rijk enz. enz. en daar komt nog bij elke ketter heeft z'n letter.

Ik wil U een groep mensen naar voren schuiven, waarvan men zegt: die zijn praatziek en weten veel, nl. onze kappers. Nu heb ik in de zomer van '51 eens van Sneek naar Leeuwarden met een kapper gereisd. We spraken over elkaars beroep. Ik deed de ongelukkige uitval, dat het beroep van kapper zeker het voordel had veel nieuws te horen en te weten. Dit was zeker te veel voor de goede man. Want met verheffing van stem en rood aanlopend riep hij: "Nieuws, Nieuws mijnheer? 's Maandags is de eerste klant die niet anders praat heeft dan over (onze) Abe (voetballen) en de laatste klant van deze dag praat er nog over en Dinsdags tot en met Zaterdag over het "voer" - dat is alles - beslist - niets anders - mijnheer, ik zeg U dit, ik zou graag willen dat ik nooit kapper geworden was - ik wil mijn zaakje wel verkopen - dat praat mijnheer maakt me nog eens een keer gek.

Wat ik nu ga vertellen betreft een andere kapper, een kappersbediende die beslist het naetje van de kous wil weten. Ik zou zo zeggen - ga je gang. Gewoelde kappersbediende fietste op een goeie dag door de stad Leeuwarden om de z.g. thuisklanten te helpen en zag van het Hotel de Groene Weide een vlag wapperen welke hij niet direct thuis kon brengen en welke hem enigszins met huivering beving. Nu was hij bijna in het bezit van een volledige vlaggen-serie van de Faam papermunt en nog wist hij dit niet. Dit was geen vlag uit het dollargebied, maar - hij dacht diep na - enigszins van Russische makelij.

In de kapperszaak teruggekend begon hij direct te visseren - want hij moest dit weten. Met de klant die hij onder het mes kreeg (letterlijk) begon hij er een gesprek over van de volgende inhoud:

"Wat dacht U, zouden hier in Friesland of Leeuwarden "Russen" wonen?"

"Russen, Russon", aldus het wederwoord, "wat bedoel je daarmee?" De klant was werkelijk een beetje bloek geworden. Ja, of hier ook Russon wonen, want ik heb zo'n vreemde vlag gezien boven het Hotel de Groene Weide.

Een andere klant mengde zich in het gesprek. Ook hij had de vlag gezien en zinspeelde op de gekke tijd en alles mogelijk in Leeuwarden was ook een plaats waar alles kan en alles mocht. Ook de baas werd onrustig en de bediende moest dan maar aan het Hotel gaan informeren. Dit liet hij zich geen tweemaal zeggen. Op de fiets en weg. De eerste de beste kelner die hij in het Hotel zag klumpte hij aan, maar die wist van niets, en naar zijn lachje te oordelen, moest hij zwijgen. Ook bij de tweede kelner was het niet anders en nu nog meer kreeg hij sterk de indruk dat men liever het zwijgen hierover deed. Teneinde raad

FAMILIEBERICHT.

AALBERT VAN WALSSE

en

JANTINA C.J. TEN HAM.

Hiermede hebben wij de eer U kennis te geven van ons voorgenomen huwelijk, waarvan de voltrekking D.V. zal plaats hebben op Woensdag 11 Februari s.s. des namiddags om 3 uur ten gemeentehuize te Veenendaal. Kerkelijke inzegening in de Ned. Herv. Kerk op de Markt te Veenendaal door de Weleerwaarde Heer Dr. H. Niensch te Arnhem om 3.30 uur.

Veenendaal, 28 Jan. 1953.
Achterkerkstraat 26.

VERZENDING NIJDAMSTRA TYNGE.

Naar aanleiding van onze oproep in de Tyngge, waren er drie familieleden zo vriendelijk om zich beschikbaar te stellen voor deze arbeid.

Het waren in volgorde van binnenkomst der antwoorden:

- H. J. Kaptein te Apeldoorn;
- P. Kindermans te Leeuwarden;
- A. van Randen te Oosterwolde.

Wij danken hen vanaf deze plaats voor het gedane aanbod. Aangezien de keuze wel zeer moeilijk werd bij zoveel enthousiasme hebben we gemoed de heer Kaptein, als eerste die zijn diensten aanbod, te moeten verzoeken om de verzending voortaan te willen verzorgen.

De andere twee leden vergeten we echter niet, want er is veel te doen in onze vereniging.

Mocht U klachten hebben over het niet-ontvangen van de Tyngge, dan kunt U die voortaan rechtstreeks tot de heer Kaptein richten. Het Bestuur.

vraag hij naar de Hotelhouder die hij na vijf minuten te spreken kreeg en die hem vertelde dat de vlag behoorde bij de NIJDAMSTRA familie die bij hem die avond een verjodering belegd hadden.

Misschien dat er een lezer is die bij de "Faamfabriek" te Breda wil proberen dat ook onze vlag in de serie komt. Dan is alles oké. Tot de volgende keer!

Leeuwarden, Februari 1953.

A. NIJDAM.

oooooooooooooooooooo

DE AFSTAMMING VAN DE WYNIA'S TE OPPENHUIZEN

Zoals wij in het vorige nummer vermeldden is de geslachtsnaam Wynia overgedragen in vrouwelijke lijn. De meeste Wynia's stammen af van Roeke Sytzes Nijdam en IJmk Romkes Wynia. De Wynia's van Oppenhuizen hebben niet dit echtpaar tot voorouders. Zij stammen af van Gerben Kornelis en Rijn Romkes, gehuwd 14.7.1782 te Uitwellingerga. Beiden waren afkomstig uit Heeg.

Rijn Romkes Wynia was een dochter van Romke Douwes Wynia en Antje Synes. Dit onderpaar huwde op 18.6.1752 te Heeg. Romke Douwes kwam van Heeg en Antje Synes van Balk. Romke Douwes zijn moeder is waarschijnlijk een zuster van IJmk Romkes Wynia geweest. Een nader onderzoek wordt hier nog naar ingesteld.

Uit het echtpaar Gerben Kornelis en Rijn Romkes werden geboren:

1. Antje, ged. 17.9.1782 te Uitwellingerga;
2. Ijtje, ged. 5.4.1784 te Oppenhuizen;
3. Romke, ged. 23.2.1786 te Oppenhuizen;
4. Tjitske, ged. 6.2.1788 te Oppenhuizen;
5. Kornelis, ged. 1.8.1790 te Oppenhuizen;
6. Antje, ged. 30.10.1792 te Oppenhuizen;
7. Lolkjen, geb. 27.10.1794 te Oppenhuizen;
8. Uilkjen, geb. 3.5.1797 te Oppenhuizen.

Antje Gerbens Wynia huwde op 3.5.1823 met Luitjen Sipkes Sytsma van Tirns, zoon van Sipke Sytzes en Trijntje Luitzens. Gehuwd II 14.11.1829 met Gerrit Klazes Jellema, boer te Tjallhuizum, Wed. van Akke Douma.

Lolkjen Gerbens Wynia huwde 15.6.1815 te Woudsend met Douwe Annes van der Lee, boer te Uitwellingerga, geb. te Goingarrip, zoon van Anne Gerrits en Antje Gerrits.

Uilkjen Gerbens Wynia huwde op 6.6.1818 met Alle Wytzes Hoekstra, boer te Oppenhuizen, zoon van Wytze Martens Hoekstra en Uilkjen Pieters.

Romke Gerbens Wynia huwde 29.5.1816 als Weduwnaar van Maaike Aukes Jongbloed, overl. 6.5.1814 te Oppenhuizen, met Ijtje Tjeerds Zijlstra, geb. te Uitwellingerga, dr. van Tjeerd Wybes en Tetske Cornelis.

Een zoon van Romke Gerbens Wynia en Maaike Aukes Jongbloed, Gerben Romkes Wynia, geb. 25.11.1812 te Uitwellingerga, huwde op 11 Juni 1833 met Antje Aukes Piersma, geb. 24.3.1806 te IJlst, dr. van Auke Piers Piersma, boer te Oppenhuizen en Alke Rienks Griepsma, overl. 6.3.1829 te Honnorts. Voor zover bekend moeten de Wynia's te Oppenhuizen allen hier van afstammen.

VRAGEN AAN FAMILIELEDEN

Wie kan nadere inlichtingen geven over en de nakelingen van:

1. BAUKJE JOHANNES VLEER, geb. 25.12.1830 te Oldeboorn. Gehuwd met GERBEN GOSLIKS JELLES. Er woonden enige jaren geleden nog leden van het geslacht JELLES te Grouw. Ook moesten op de begraafplaats zerkon aanwezig zijn.
2. ANTJE JOHANNES VLEER, geb. 28.9.1835 te Boornbergum. Gehuwd in Mei 1863 te Joure met AUKE IJTZENS DE HAAN. Deze was later schoolmeester in Den Halder.
3. HANTJE JOHANNES VLEER, geb. 17.8.1839 te Boornbergum. Gehuwd I 1863 met WISSE SJOERDS OOSTHOEK te Oldeboorn. Gehuwd II 26.1.1871 te Oldeboorn met MURK BAUKES WESTERTERP.
4. FROUKJE AUKES VLEER, geb. 13.4.1867 te Oldeboorn, overl. org. 1919. Was gehuwd met GEERT FORMA.
5. BOUKJE AUKES VLEER, geb. 10.5.1874. Gehuwd met ABELIS TYMENS KUIKEN.

EEN GRONINGER BLAUWBAARD

In het Trouwboek der Geref. Gemeente van ULRUM treffen we een zekere JAN ALBERTS aan, die op 15.6.1791 huwde met LYSBET CLAASSENS van Winsum. Dominee vermeldt dat hij op; 21.5.1758 deze persoon in het huwelijk bevestigde met MARTJE OKKES; op 29.5.1774 met ANTJE RIJKES; op 28.6.1778 met MAAIKE JANS; op 5.10.1781 met LYSBET CASFERS.

VOOR HUN BED GETROUWD

Uit het Trouwboek van Mijnsheerenland: Cornelis van Vliet j.m. en Maaike de Winter j.d. beide van Mijnsheerenland van Moerkoreken en wonende alhier hebben hunne voorstellingen alhier gehad en zijn wagens eenige onpasselijkheid van de bruidegom voor hun bed getrouwd op Saterdag den 30 September 1747.

WERFT NIEUWE LEDEN EN ABONNE'S VOOR VERENIGING EN TYNGE !

UIT DE OUDE DOOS.

KXIV.

Familieberichten Wynia

Het een diepgetroffen hart maak ik door deze aan Familie en Vrienden bekend, dat mijn hartelijk geliefde en onvergetelijken Huisvrouw GEISKE FOEKES WYNIA, mij, na eene korte ongesteldheid, dezen namiddag te één ure, door eenen onverwachten dood ontruikt werd. Zij bereikte slechts de ouderdom van ruim 39 jaren, waarvan ik bijna 16 jaren met haar door een gelukkigsten echte verbonden was. Zes kinderen, van welke het jongste nog geen jaar oud is zijn nu alleen aan mijne zorg toevertrouwd; ook hare oude Moeder betreurt met mij dit onberkenbaar verlies. Ik beveel mij en de mijnen aan God, en aan de voorbede, en het aandenken onzer Christelijke vrienden. Welsrijp, 20 November 1828.

LIEUWE HEERES WYNIA.

Het behaagde God, wiens doen Majesteit en Heerlijkheid is, in zijne wijze en ondoorgrondelijke Regering, op heden namiddag ten één ure, door den dood tot zich te nemen in Zijne Eeuwige Heerlijkheid, mijnen Godvruchtigen, eenigen Broeder, en onze waarde, zorgdragende Vader LIEUWE HEERES WYNIA, Landbouwer en Kerkvoogd alhier, na eene slepende ziekte van negen weken, in den ouderdom van 39 jaren en bijkans 3 maanden. Ruim 2 jaren vroeger ging hem voor in de gewesten der onsterfelijkheid zijne onvergetelijke Huisvrouw Geiske Foekes Wynia. Zes nu ouderlooze kinderen, van welke de oudste nog geen zestien jaren oud, beweenen met mij en de verdere aanverwanten den dierbaren overledene, wiens gedachtenis een zegening zal zijn bij alle, die 's mans uitnemend karakter, zuivere waarheidsliefde en echte vroomheid wisten op prijs te stellen.

Welsrijp, den 26 Januarij 1830

D. J. WYNIA, mede uit naam der Kinderen.

Heden avond ongeveer 8 ure overleed, na een voorafgaand vervol van krachten, onze waarde beminde Moeder BOTTJE AGES HOEKSTRA, Weduwe Foekje Jans Wynia, in leven renteniersche te Tzum, in de ouderdom van bijkans 75½ jaar. Stille gelatenheid in des Heeres wille te berusten.

Tzum, den 11 Junij 1834.

J. F. WYNIA

Mede uit naam van Broeder en zuster en aanbehuwde Broeder.

Heden morgen, ongeveer ten 6 ure, trof mij de gevoeligste slag mijns levens, daar het den Almachtigen God van leven en dood behaagde, van mij en mijne kinderen en Behuwdkinderen, tot onze bittere droefheid, weg te rukken, mijn waarde Echtgenoot,

MHINDERT THEUNIS WYNIA

in den ouderdom van bijkans 55 jaren, van welke wij ruim 29 jaren in eenen genoegelijken echt hebben mogen doorbrengen, eenen hevige zinkingsziekte, bezetting op de borst en bijkomende watersucht maakten een einde van zijn, voor ons zoo dierbaar leven. Diep bedroefd geven wij daarvan kennis wij wenschen echter met stille gelatenheid in de wil des Allerhoogsten te berusten, wiens doen is enkel majesteit en heerlijkheid. Streckende deze tot bekendmaking aan verdere Vrienden en Bekenden.

Tzum, den 15 December 1834.

AKKE FOEKES WYNIA

Wed. J. T. Winia

Mede uit naam van de kinderen.

TIJDSOPGAVE: - Sneller dan verwacht werd - De Nalatenschap van Beto Idzes Nydam - B rieven uit Canada - De watersnood van 1825 - Uit de pers in de 18e eeuw - Het familieverbond - Irgezonden - Familiebericht - Verzending Nydamstra Tyng - De afstamming van de Wynia's te Oppenhuizen - Vragen aan familieleden - Een Groninger Blauwbaard - Voor hun bed getruwd - Uit de Oude Doos (Berichten Wynia).